SVENSKT NÄRINGSLIV

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Vår referens/dnr:
2026-157

Er referens/dnr:
KN2026/01512

2026-11-20

Remissyttrande gällande Ny kärnkraft i Sverige – moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar (SOU 2026:40)

Svenskt Näringsliv företräder drygt 60 000 små, medelstora och stora företag. Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet och vill anföra följande.

Svenskt Näringsliv välkomnar utredningens inriktning att skapa tydligare, mer förutsebara och teknikneutrala regler för ny kärnkraft. En utbyggnad av kärnkraften är viktig för ett konkurrenskraftigt och robust elsystem samt för näringslivets klimatomställning. Effektiva och förutsebara tillstånds- och myndighetsprocesser är en grundläggande förutsättning för att investeringar i ny elproduktion ska kunna genomföras.

Svenskt Näringsliv tillstyrker därför i huvudsak förslagen. Säkerhetskrav ska vara robusta, men också stå i rimlig proportion till den risk som den enskilda verksamheten kan medföra.

Strålsäkerhetsmyndighetens beräkningsroll behöver kompletteras med oberoende kvalitetssäkring

Svenskt Näringsliv har en principiell invändning mot utredningens förslag att Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ska inhämta underlag, välja radiologiska nödsituationer och källtermer samt själv utföra spridnings-

och dosberäkningarna som ligger till grund för beredskaps- och planeringszoner.

Tillståndshavaren och berörda myndigheter ges enligt förslaget möjlighet att lämna synpunkter, men SSM har mandatet att bestämma de avgörande antagandena och genomföra analysen.

Utredningen framhåller att tillståndshavaren kan framföra synpunkter och i vissa fall redan ha tagit fram analyser som SSM då kan granska. Men zonbeslutens underlag får direkt ekonomisk betydelse eftersom tillståndshavaren ska finansiera delar av den beredskap som följer av zonerna genom beredskapsavgiften.

En sådan ordning riskerar att skapa otydlighet mellan myndighetens roller som teknisk expert, beräkningsutförare och granskande tillstånds- och tillsynsmyndighet. Den riskerar också att försvaga förtroendet för processens oberoende och att minska möjligheten till effektiv prövning av metodval och antaganden. Statskontoret har i en närliggande analys pekat på behovet av en tydlig organisatorisk åtskillnad mellan tekniskt utredningsstöd och SSM:s tillstånds- och tillsynsverksamhet, just för att undvika rollkonflikter och säkra oberoende. Svenskt Näringsliv anser därför att tillståndshavaren bör kunna välja att antingen själv genomföra beräkningarna, med SSM som granskare, eller att låta SSM genomföra beräkningarna.

Avgiftsmodellen måste vara proportionerlig över tid

Svenskt Näringsliv välkomnar ambitionen att beredskapsavgiften ska bli mer förutsebar och avspegla den enskilda anläggningens behov. Samtidigt bygger modellen på kostnader och erfarenheter från befintliga anläggningar. Utredningen konstaterar själv att de föreslagna avgiftsstegen kan leda till belopp som inte står i rimlig proportion till det faktiska beredskapsbehovet för framtida anläggningar med andra egenskaper.

Regeringen bör därför säkerställa att avgiftsmodellen innehåller en tydlig möjlighet till omprövning när en avgift inte motsvarar faktisk risk eller faktisk resursåtgång. Avgiftsnivåer och beräkningsgrunder bör regelbundet följas upp och revideras. För investerare och långivare är långsiktig förutsebarhet om kostnader under anläggningens livscykel avgörande.

Tydliga kriterier och realistiskt genomförande
Svenskt Näringsliv välkomnar att kravet på överföring av processparametrar görs riskbaserat. Samtidigt bör regeringen säkerställa att kriterierna för när kravet aktualiseras, liksom för undantag och dispens, konkretiseras tidigt och tillämpas enhetligt. Särskilt för nya reaktortekniker och mindre anläggningar behöver verksamhetsutövare kunna få ett tidigt och förutsebart besked.

Slutligen bör ikraftträdande och övergångsregler utformas så att företag får realistisk tid att upphandla teknik, bygga upp system och ordna erforderliga försäkringar och säkerheter. Svenskt Näringsliv har tidigare framhållit att alltför korta införandetider riskerar att öka kostnaderna och motverka ett kostnadseffektivt elsystem. Det föreslagna ikraftträdandet den 1 juli 2027 respektive den 1 januari 2028 förutsätter att föreskrifter, vägledning och myndighetskapacitet finns på plats i god tid dessförinnan.

Svenskt Näringsliv hänvisar i övrigt till yttranden från berörda branschorganisationer.

Michelle Tun von Gyllenpalm
Expert Energipolicy